

Факультет
агротехнологій та
природокористування

Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування

ЕКСПЛІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Регульовані шкідливі організми»

1. Профіль дисципліни

Кафедра захисту рослин ім. А.К. Мішньова	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин» Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин» першого (бакалаврського) рівня Кількість кредитів – 5,0 Загальна кількість годин – 150 Рік підготовки, семестр – за вибором здобувача Компонент освітньої програми: вибіркова (рекомендовано на 3-4 семестр) Мова викладання: українська
---	--

2. Інформація про викладачів

Викладач/Координатор освітнього компонента	Букдуланюк Алла Олександрівна
Профайл викладача -	https://agro.snau.edu.ua/kafedri/kafedra-zaxistu-roslin-im-docenta-mishnova-a-k/sklad-kafedri/burdulanyuk-alla-oleksandrivna/
Контактна інформація	кабінет 23 корпусу кафедри захисту рослин ел. адреса: Burdalla@ukr.net
Консультації:	очна – вівторок, четверг 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ ; онлайн через Zoom, Viber - щосередини 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ ;
Сторінка курсу в Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/

3. Анотація до дисципліни

Регульовані шкідливі організми – дисципліна, що вивчає регульовані шкідливі організми, методику огляду та експертизи підкарантинних матеріалів та об'єктів, правила перевезення підкарантинної продукції у межах країни;

Вивчення основ дисципліни дозволить майбутнім фахівцям отримати знання щодо формування компетентностей у здобувачів вищої освіти системи знань про регульовані шкідливі організми, методики догляду та експертизи підкарантинних матеріалів та

сучасних відомостей про карантинні об'єкти, розробка та удосконалення заходів боротьби.

4. Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: формування компетентностей у здобувачів вищої освіти системи знань про формування компетентностей у здобувачів вищої освіти системи знань про основи карантину рослин, законодавчу базу, міжнародне співробітництво та охорону рослинних ресурсів, методики догляду та експертизи підкарантинних матеріалів та сучасних відомостей про карантинні об'єкти, проведення знезараження підкарантинної рослинної продукції.

У результаті вивчення дисципліни “ **Регульовані шкідливі організми** ” студенти повинні знати: основні терміни та визначення, історію знезараження, властивості фумігантів, які є заміники фумігантів, їх властивості, дози та концентрації, орієнтуватись в переліку дозволених для використання фумігантів, як проводити знезараження підкарантинної продукції, транспортних засобів та ґрунту, методи проведення знезараження, порядок оформлення документів, міжнародні угоди з питань проведення знезараження, вимоги країн до підкарантинної продукції, вміти: давати визначення основним термінам, перерахувати властивості фумігантів, розраховувати дози та концентрації фумігантів, розрізняти фуміганти та їх заміники, перерахувати перелік фумігантів, дозволених до використання, проводити знезараження підкарантинної продукції, транспортних засобів та ґрунту, оформляти документи при проведенні знезараження, дотримуватись вимог міжнародних угод при проведенні знезараження.

ДРН 1. Знати структуру та функції карантинної служби України; карантинні організми; правила ввезення, транзиту, експорту та реекспорту під карантинної продукції; основні розділи Закону України «Про карантин росли».

ДРН 2. Знати правила перевезення підкарантинної продукції у межах країни; порядок проведення фітосанітарного контролю та фітосанітарної експертизи.

ДРН 3. Вміти оформлювати відповідні документи при ввезенні, транзиті, експорті та реекспорті підкарантинної продукції; здійснювати фітосанітарний контроль при ввезенні, транзиті, експорті та реекспорті підкарантинної продукції; оформлювати відповідні документи при перевезенні підкарантинної продукції, формлювати відповідні документи при перевезенні підкарантинної продукції у межах країни;

ДРН 4. Вміти відбирати проби; проводити фітосанітарний контроль; користуватися всіма методами ентомологічної, фітопатологічної та гербологічної експертизи.

5. Організація навчання

5.1. Формат дисципліни

Дисципліна викладається очно для денної форми навчання, хоча за необхідності (карантинні обмеження, тощо) може викладатися дистанційно через систему Moodle та додатків ZOOM, Classroom, Google Meet тощо. Можливим є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

5.2. Тематичний план початкової дисципліни

Теми, що будуть розглянуті в межах вибіркового освітнього компоненту
Модуль 1. Методи експертизи продуктів запасу.
Тема 1. Лабораторна експертиза - відповідна ланка системи карантинних заходів (частина 1)
Тема 2. Методи відбору проб у процесі карантинного огляду та експертизи
Тема 3. Відбір проб
Тема 4. Методи ентомологічного аналізу
Тема 5. Бактеріологічна експертиза

Тема 6. Вірусологічна експертиза
Тема 7. Методи гербологічної експертизи підкарантинних матеріалів
Тема 8. Проведення гербологічної експертизи
Модуль 2. Карантинні шкідливі організми
Тема 9. Порядок проведення фітосанітарної експертизи
Тема 10. Методи ентомологічної експертизи продуктів запасу
Тема 11. Методи фітопатологічної експертизи підкарантинних матеріалів
Тема 12. Фіксація організмів.
Тема 13. Ентомологічні методи аналізу. Ознайомлення з особливостями виявлення та ідентифікації західного кукурудзяного жука - <i>Diabrotica virgifera</i> le Conte.
Тема 14. Мікологічні методи аналізу. Ознайомлення з особливостями виявлення та ідентифікації збудника білої іржі хризантем - <i>Puccinia horiana</i> P. Hennings.
Тема 15. Особливості діагностики вірусної інфекції. Ознайомлення з особливостями виявлення та ідентифікації збудника віспи (шарки) сливи- <i>Plum pox poty virus</i> .
Тема 16. Фітогельмінтологічна експертиза. Виявлення та ідентифікація золотистої картопляної нематоди
Тема 17. Особливості виявлення та ідентифікації американського білого метелика

5.3. Методи викладання та форми навчання

<p>Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - словесні (навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, навчальна дискусія); - наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація); - практичні (вправа, дослід, практична робота); - за логікою викладу (індукція, дедукція); - за рівнем пізнавальної активності (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі); - інтерактивних методів навчання (інтерактивні технології колективно-групового та кооперативного навчання: загальне коло, мікрофон, незавершені ідеї, мозковий штурм, casemетод, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей); - нетрадиційні методи навчання (викладач як модератор, ігрове проектування).
<p>Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)</p>	<p>Уважне читання конспектів і продумування проблемних питань лекцій, рішення завдань;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідування бібліотеки, робота з різноманітною літературою, ведення записів, конспектів; - обговорення навчального матеріалу з іншими студентами без участі викладача; - підготовка доповідей, повідомлень, реферату, презентацій; - виконання індивідуального завдання; - використання ПК

5.4. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни	Максимально студент може отримати 100 балів за пройдений курс
--	---

<p>Система оцінювання кожної активності здобувача вищої освіти</p>	<p>При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та формативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентами та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити, досягнуті чи ні встановлені результати навчання. Для цього і використовуються декілька методів одночасно.</p> <p><i>Сумативне оцінювання</i> – підбиває підсумки навчальної діяльності студента у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуль 1, модуль 2), атестація та/або заліку. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.</p> <p>Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самих здобувачів. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" data-bbox="619 958 1442 1518"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td colspan="2">відмінно</td> </tr> <tr> <td>82-89</td> <td colspan="2" rowspan="3">добре</td> </tr> <tr> <td>75-81</td> </tr> <tr> <td>69-74</td> </tr> <tr> <td>60-68</td> <td colspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>35-59</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>1-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	відмінно		82-89	добре		75-81	69-74	60-68	задовільно		35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою																						
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																					
90 – 100	відмінно																						
82-89	добре																						
75-81																							
69-74																							
60-68	задовільно																						
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																					
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																					
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>Підсумковий контроль результатів навчання здійснюється на підставі проведення заліку за однією із форм (тестування, усного опитування, написання письмової роботи) за програмою навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка з двох блоків дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час заліку та балів, отриманих під час поточного контролю. Підсумкові завдання дозволяють перевірити розуміння студентом програмного матеріалу. Тестові питання теоретичного та практичного спрямування передбачають вирішення практичних професійних завдань й дозволяють діагностувати рівень підготовки студента та рівень його компетентностей з навчальної дисципліни.</p> <p>Результати складання заліку фіксується у залікову відомість, заліковій книжці, індивідуальному плані студента.</p>																						

6. Пререквізити

Попередні вимоги до опанування або вибору начальної дисципліни: без обмежень.

7. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основні джерела

Підручники, посібники

1. Васютин А. С. Карантин растений / Васютин А. С., Каюмов М. К., Мальцев В. Ф. – К.: 2002. – 536 с.
2. Закон України Про внесення змін до Закону України «Про карантин рослин». К. 2006. – 23 с.
3. Збірник нормативних документів з карантину рослин в Україні / Навчально-практичний посібник. Суми : Козацький вал, 2005. – 527 с.
4. Івченко В. М. Карантинні бур'яни: навчальний посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. М. Івченко, М. С. Кравченко. – Суми : Козацький вал, 2006. – 94 с.
5. Ілюстрований довідник регульованих шкідливих організмів в Україні / [Борзих О. І., Башинська О. В., Константінова Н. А. та ін.] ; за ред. А. Г. Білик. – К. : Укрголовдержкарантин, 2009. – 248 с.
6. Карантинні шкідливі організми. Частина 2. Карантинні хвороби : Підручник / О. О. Сикало, О. М. Мовчан, І. Д. Устінов. – За ред.. О. О. Сикало. – К. : Колобіг, 2005. – 412 с.
7. Методи огляду та експертизи об'єктів регулювання. Методичні вказівки до вивчення змістового модуля «Методи відбору проб у процесі карантинного огляду та експертизи» для підготовки фахівців ОС «магістр» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин / С.В. Станкевич. – Х.: ХНАУ, 2016. – 26 с.
8. Мовчан О. М. Карантинні шкідливі організми. Частина 1. Карантинні шкідники. – К. : Світ, 2002. – 288 с.
9. Основи карантину рослин. Бурдуланюк А.О. Рожкова Т.О., Татарінова В.І. Навчальний посібник (Навчальний посібник (конспект лекцій, завдання для лабораторно-практичних занять та самостійної роботи студента) для студентів 4 курсу факультету Агротехнологій та природокористування, спеціальності 202 «Захист і карантин рослин») ОС «Бакалавр» – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2019. – 151 с.
10. Станкевич С.В. Методи огляду та експертизи підкарантинних матеріалів: навч. посібник / С. В. Станкевич – Х.: ФОП Бровін О.В., 2017. – 255 с.
11. An HJ, Kim CH, Kwon YJ, Kim DH, Wee SH, Moon JS. Radiation safety management for diagnostic radiation generators and employees in animal hospitals in Korea. Korean J Vet Res 2014, 54, 151-157.
12. Kletchkovsky, Y., & Niamtsu, E. (2019). Quarantine treatments of fresh vegetables and flower cuts against the western flower thrips. Quarantine and Plant Protection, (1-2), 1-4.

7.1.2. Методичне забезпечення

1. Основи карантину рослин. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни та проведення контрольних робіт для студентів 3 курсу денної форми навчання спеціальності 6.090105 – “Захист рослин” // Суми, СНАУ 2013, 17 ст., Бібл. 8.

2. Основи карантину рослин. Методичні вказівки до проведення лабораторних занять для студентів 3 курсу денної форми навчання спеціальності 6.090105 – “Захист рослин” // Суми, СНАУ 2013, 17 ст., Бібл. 8.

7.1.3. Електронні ресурси

1. Головне управління Держпродспоживслужби в Сумській області. Режим доступу: <http://udpss.sumy.ua>
2. Державна служба з карантину рослин в Україні Матеріал з Вікіпедії Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Державна_служба_з_карантину_рослин_України

3. Державна служба України з безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Режим доступу: <http://consumer.gov.ua/ContentPages/Kerivnitstvo/17/#>
4. Закон України про карантин рослин. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
5. Зміни до закону про карантин рослин. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3348-12>
6. Сумська обласна фітосанітарна лабораторія. Режим доступу: <http://fitolab.gov.ua/index.php/zakon>

7.2. Додаткові джерела

1. Бурдуланюк А.О. Татарінова, А. М. Коротков // Вісник Сумського національного університету. Серія «Аграрна економіка». Випуск 1 (43), 2021.
2. Бурдуланюк А.О. Татарінова В.І., Рожкова Т.О., Ємець О.М., Деменко В.М. Фітосанітарні ризики поширення та розмноження карантинних бур'янів, контроль їх чисельності в умовах Сумської області України. «Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Аграрна економіка». Випуск 1 (43), 2021.
3. Бурдуланюк А. О. Карантинний стан Сумської області [Електронний ресурс] / А. О. Бурдуланюк, А. Л. Горбунова // Фундаментальні і прикладні проблеми сучасної екології та захисту рослин: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції факультету захисту рослин Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва, (11-12 жовтня 2018 р.). – Харків : ХНАУ, 2018. – С. 27-29.
4. Бурдуланюк А. О. Карантинні організми сільськогосподарських культур Сумської області [Електронний ресурс] / А. О. Бурдуланюк, С. О. Зв'язка // Сучасний рух науки : тези доповідей 5-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (7-8 лютого 2019 р.). – Дніпро, 2019. – С. 64-69.
5. Бурдуланюк А. О. Амброзія полинолиста – небезпечний карантинний бур'ян Сумської області [Електронний ресурс] / А. О. Бурдуланюк, Я. С. Мисник // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції факультету захисту рослин Харківського національного аграрного університету м. В.В. Докучаєва, (17-18 жовтня 2019 р.). – Харків : ХНАУ, 2019. – С. 27-29.
6. Гоч А., Бурдуланюк А.О. Американський білий метелик – небезпечний карантинний шкідник Сумської області. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Гончарівські читання. Сумський національний аграрний університет (24- 25 травня 2021 р.). – Суми, 2021 р.

7.3. Програмне забезпечення

1. Excel.
2. Текстовий редактор Word.
3. Microsoft Office Power Point.
4. Електронна база даних з програмою «Agrobase». Веб-версія: <https://agrobases.com/>
5. Програма Greenval. Веб-версія: <https://greenval.org/about>
6. Програмне забезпечення типу Web 2.0: Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі студентами, виконання індивідуального завдання та розміщення завдань.
7. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle 3.11 – для організації дистанційного навчання студентів (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).
8. Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відео-зв'язок (за необхідності).